Prof. Dr hab. Nicole Nau
Katedra Skandynawistyki UAM

2018/2019 semestr letni

POLITYKA JĘZYKOWA W KRAJACH SKANDYNAWSKICH

Pierwszy wykład

25.02.2019

O MNIE I O WAS

Prof. Nicole Nau

Pokój 218

Dyżur: środa 11-13 (lub po umówieniu się)

E-mail: Nicole.Nau @ amu.edu.pl

Strona domowa (tam będą materiały i informacje dot. wykładu):

http://naunicol-e.home.amu.edu.pl/

DZISIAJ

- Podstawowe pojęcia
- Polska polityka językowa
- Tematy polityki językowej w krajach skandynawskich
- Tematyka zajęć

POLITYKA JĘZYKOWA: DEFINICJE

"Przez **politykę językową** rozumie się ogół działań wpływających na kształt rzeczywistości językowej, tj. na **system** języka i na jego **użycie** oraz na **świadomość** językową użytkowników." (Gajda 1999: 179)

TERMINY W INNYCH JĘZYKACH

- Language policy
- Language planning
- Language engineering
- Language management

- Sprachpolitik, Sprachenpolitik, Sprachplanung

"Language planning refers to deliberate, conscious, and future-oriented activities aimed at influencing the linguistic repertoire and behavior of speech communities, typically at the state level." (Deumert 2001:644)

"Language planning refers to deliberate efforts to influence the behavior of others with respect to the acquisition, structure and functional allocation of their language codes." (Cooper 1989:45)

"Language planning is *deliberate* language change; that is, changes in the systems of language code or speaking or both that are planned by organizations that are established for such purposes or given a mandate to fulfill such purposes.

As such, language planning is focused on problem-solving and is characterized by the formulation and evaluation of alternatives for solving language problems to find the best (or optimal, most efficient) decision."

(Rubin and Jernudd1971, cited after Cooper 1989: 30)

"The term language planning refers to the organized pursuit of solutions to language problems, typically at the national level." (Fishman 1974, cited after Cooper 1989:30)

"I use the term "management" rather than "planning" because I think it more precisely captures the nature of the phenomenon." (Spolsky 2009)

CELE, MOTYWACJE

"Language planning is typically carried out for the attainment of nonlinguistic ends such as consumer protection, scientific exchange, national integration, political control, economic development, the creation of minority groups, and mass mobilization of national or political movements. In any war, one uses all the ammunition at hand. If the modification of a language, or its use, or the promotion of its acquisition is perceived as ammunition, such ammunition is likely to be fired."

(Cooper 1989:35)

RODZAJE POLITYKI JĘZYKOWEJ WEDŁUG PRZEDMIOTEM

WHAT IS MANAGED? TYPES OF LANGUAGE PLANNING

Użycie; *repertoire, behavior, functional allocation* => **Status planning**

System; *structure, code* => **Corpus planning**; standaryzajca, normalizacja, kodifikacja

Świadomość => **Prestige planning**; Language promotion

Acquisition => **Acquisition planning**

POLITYKA JĘZYKOWA A IDEOLOGIA

"Language planning has to do with the way people's ideas about language are coordinated." (Eastman 1983:3)

„Ideologies about language generally and specific languages in particular have real effects on language policies and practices, and delimit to a large extent what is and is not possible in the realm of language planning and policy-making." (Ricento 2006:9)

PRZYKŁAD: POLSKA POLITYKA JĘZYKOWA

Proszę przeczytać „Zadania polityki językowej” (Pisarek 1999)

- Czy znajdują się przykłady dla wszystkich rodzajów polityki językowej (*status* – *corpus* – *aqcuisition* – *prestige planning*)?
- Do kogo są kierowane działania? Kim są wykonawcy?
- Jakie języki są przedmiotem polskiej polityki językowej?
- Jaka jest ideologia (lub jakie są idee o języku w ogóle i o języku polskim)?

Zob. też: http://www.rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1382&Itemid=50

KRAJE SKANDYNAWSKIE

Z czym mogą być ciekawe dla polityki językowej?

Jakie są stare, a jakie aktualne tematy polityki językowej poszczególnych państw?

Jakie tematy są (mogą być) wspólne?

TEMATYKA ZAJĘĆ

1. Status i ustawodawstwo: które państwa mają ustawy o języku/językach, odkąd i dlaczego? Finlandia vs. Dania

2. Korpus i standaryzacja: jak się rozwinęły języki literackie? Norwegia i Islandia

3. System i użycie pod wpływem ideologii społecznych: *klårspråk*, *du* i *hen* w Szwecji

4. Mniejszości autochtoniczne w krajach skandynawskich

5. Mniejszości alochtoniczne (imigranci)

6. Języki obce i umiędzynarodowienie: Dania

7. Promocja małych języków: Farerski

ŹRÓDŁA

Cooper, Robert Leon. 1989. *Language planning and social change*. Cambridge: Cambridge University Press.

Deumert, A. 2001. Language planning: models. In: R. Mesthrie (ed.): *Concise encyclopedia of sociolinguistics*. Amsterdam: Elsevier, 644-647.

Eastman, Carol M. 1983. *Language planning. An introduction.* San Francisco: Chandler & Sharp.

Gajda, Stanisław. 1999. Programm polskiej polityki językowej. W: Mazur, Jan, red. *Polska polityka językowa na przełomie tysiącleci*. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 179-188.

Ricento, Thomas. 2006. Theoretical perspectives in language policy. W: Ricento, Thomas, red. *An introduction to language policy*. Malden: Blackwell, 3-9.

Spolsky, Bernard. 2009. *Language management*. Cambridge: Cambridge University Press.

DO CZYTANIA

Deumert, Andrea. 2001. Language planning: models. In: *Concise Encyclopedia of Sociolinguistics*, ed. R. Mesthrie. Amsterdam: Elsevier, 644-647.

Marten, Heiko F. 2016. Sprach(en)politik. Eine Einführung. Tübingen: Narr. => Kapitel 2 Grundbegriffe und Definitionen (15-29).